

SIMON SÁRA

Lovász Irén:

*Szagrális kommunikáció*Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan Kiadó,
Budapest, 2011, 2. kiadás. 168 p.

Lovász Irén könyve kiemelkedő interdiszciplináris értekezés, mely nem kisebb feladatra vállalkozott – már első megjelenésekor, 2002-ben is –, mint a szagrális kommunikáció fogalmi és kontextuális kereteinek meghatározására olyan újszerű megközelítésben, ami a szakralitással foglalkozó tudományos diskurzusok megkerülhetetlen alapvetése lett. A szerző érdeklődésének fókuszusa elsősorban a kérdésfelvetés és az elméleti háttér kidolgozása a kommunikációtudomány aspektusából: a korábbi gyakorlatot meghaladva, Lovász Irén Magyarországon elsőként, felveti a szagrális kommunikáció létjogosultságát, hogy általa tudományos szcénát hozzon létre. Az összefoglaló értekezés logikus felépítésben, kiemelten tárgyalja először a vallási jelenségek kommunikáció alapú aspektusait, különös tekintettel a vallás fogalmára, továbbá a nevezett szagrális kommunikáció verbális megjelenési formáira, pragmatikai megközelítésére. Figyelmet érdemel a rituális nyelvhasználat sajátosságait tárgyaló rész, hiszen ez lehet az alapja a meghatározásnak, mely a speciális interakciós mezőt jellemzi. A részletgazdag szakirodalmi áttekintés a mű egészét jellemzi és gazdagítja, miközben az ismeretanyag megértését segíti, és érthetővé teszi az állítást, hogy miért sorolható a népi imádság a beszéd körébe, ezáltal a kommunikációs térbe. Az imák körét tárgyaló fejezet kiegészíti és alátámasztja az értekezés elején vállaltakat, az ima mind szövegszerű, mind tárgyszerű jelenség értelmezése révén, azaz érthetővé válik, hogy egyrészt a valláskutatás által használt imatipológia milyen kontextust nyújt, valamint annak felvetése is egyértelművé válik, hogy dialógusszerűen célszerű vizsgálni a szagrális kommunikáció folyamatát, elsősorban az individuum és a természetfölötti hatalmak kapcsolatában. A vallástudomány irányába tett kitekintés nemcsak az imáról szóló fejezetre jellemző, hanem a következő tematikájára is: ez az archaikus népi imádság, melyet a műfaj akadémiai kutatójának, Erdélyi Zsuzsannának a tanítványaként, Lovász Irén különös figyelemmel vizsgál. Ezen megközelítés révén láthatóvá válik, hogy a szövegszerű vizsgálat mellett miért célszerű az ima aktus- és cselekvés-jellegét hangsúlyozni és tárgyalni a nyelvészeti aspektusokkal együtt. Mindeközben a szerző rámutat, hogy ezek az imatípusok olyan titkolt kommunikációs formák voltak a transzcendens térrel, melyet az egyház hosszú időn át tiltott. Az archaikus népi imádságokat bemutatató fejezet végén a korábbiakat alátámasztandó, a szerző meghatározza a szagrális kommunikáció modelljét, két pillér mentén. Egyrészt, mint kommunikatív cselekvést, másrészt, mint verbális szagrális interakciót, annak érdekében, hogy

az értekezés terepmunka-tapasztalatát is ismertesse. Felveti, hogy miként lehetne meghatározni és differenciálni az imamondási gyakorlatot, egyúttal elhelyezni azt a szakrális kommunikációban és az egyén életében. Ám felhívja a figyelmet arra a problémára, hogy a résztvevő megfigyelés az aktus személyes jellege miatt rendkívüli kihívásokat rejt, és csak reprodukció útján ismerhető meg, éppen ezért az antropológiai vizsgálat elengedhetetlen. Kiemelkedő értéke van az esettanulmány ismertetésének, mely az „Egy ember vallásossága” címet viseli. Lovász Irén egy vidéki asszonyt és az ő írott formátumú, egyedülálló életművét mutatja be, mely imákat, énekeket, tapasztalatokat, és mindazt tartalmazza, amely életének szakrális vonatkozását tükrözi. A magyar nyelvű, gyakorlatorientált valláskutatás lebilincselő anyaga az interjú, ugyanis közelről nyújt betekintést az egyszerű ember vallásos felfogásába, ösztönös megnyilvánulásaiba, hitéletébe, gondolataiba; ezt a szerző a Clifford Geertz-i modell alkalmazásával magyarázza. A népi imádságok bemutatása és vizsgálata a szerző szerint azért is releváns, mert képet alkothatunk a rituális aktusról, és dinamikus volta miatt további értelmezésekre ad módot. A korábban bemutatott pragmatikai megközelítés az ima, az átok és áldás körében nemcsak a mások által lejegyzett, hanem a saját esettanulmányaiban is igazolódik, továbbá az áldó, köszöntő és átokformulák ismertetése révén tovább gazdagítja azon források körét, melyek alátámasztani hivatottak gondolatait – ennek révén az értekezés alapjává válik. Egészében elmondható, hogy az újszerű megközelítés, a szakralitás kommunikációtudomány által vizsgálendő aspektusai, a modellalkotás és az imafogalom részletes bemutatása a kötetet sokrétű, további tudományos vizsgálatokat indikáló alapvetéssé teszi. A könyv a szerző 1995-ben megvédett *Szakrális kommunikáció. Népi imádságok pragmatikai, antropológiai megközelítése* című PhD-értekezésére épül, mely nemcsak alapvetése lett a honi kommunikációs vonatkozású, szakralitással foglalkozó vizsgálatoknak, hanem továbbra is nagy figyelmet érdemel.

Formai kéréseink szerzőinkhez

A szöveget Word formátumban, *doc* vagy *docx* kiterjesztéssel kérjük elektronikus úton megküldeni a következő címre: orpheusnoster@googlegroups.com. Általában maximum 1 szerzői ív (40 000 leütés szóközökkel, jegyzetekkel együtt) terjedelmű cikkeket várunk, de ennél jelentősen rövidebb cikk közlését is szívesen vállaljuk. Recenziók esetében a várt terjedelem körülbelül 5–10 000 leütés.

A szöveget a lehető legkevesebb formázással kérjük. A főszövegben használt alapbetűtípus 12 pontos Times New Roman legyen, a lábjegyzetben 10 pontos Times New Roman. Ha a szöveg különleges fontkészletet is igényel, kérjük csatolni a fontkészletet, valamint a cikket *pdf* formátumban is. A főszöveget sorkizártan, 1,5-es sortávolsággal, a bekezdések elején behúzás nélkül kérjük; a lábjegyzetet sorkizártan, szimpla sortávval.

Hivatkozásokat lábjegyzetben és nem végjegyzetben kérünk. Külön irodalomjegyzék, bibliográfia a tanulmány végén nem szükséges. Az első alkalommal való idézést teljes formában kérjük, utána pedig szerző és évszám alapján történő rövid hivatkozással. Kérjük, az *i. m.* hivatkozást csak abban az esetben használják, ha az adott szerzőtől csak egy művet idéznek. Kereszthivatkozások ne legyenek.

A szerző vezetéknevét kiskapitálissal, keresztnévét normál betűvel kérjük, folyóiratcikk, könyvfejezet címét idézőjelek között, normál betűvel, folyóirat, könyv címét dőlt betűvel.

Hivatkozások teljes lábjegyzetben:

– Könyvek, könyvfejezetek esetében

SZERZŐ: *Cím*, Kötetszám, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

SZERZŐ: „Fejezetcím”. In Uó.: *Könyvcím*, Kötetszám, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

– Gyűjteményes kötetek és bennük megjelent írások esetében

SZERKESZTŐ – SZERKESZTŐ (szerk.): *Cím: Alcím*, Kiadás helye, Kiadó, Évszám.

SZERZŐ: „Cím”. In Szerkesztő – Szerkesztő (szerk.): *Cím: Alcím*, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

– Folyóiratcikkek esetében

SZERZŐ: „Cím”. *Folyóirat címe*, Évfolyam római számmal, Évszám/Sorszám. Hivatkozott oldalak.

– Heti- és napilapokban megjelent cikkek esetében
SZERZŐ: „Cím”. *Lap címe*, Évfolyam, Lap száma, Évszám. Hónap. Nap. Oldal-
szám.

Hivatkozások rövid lábjegyzetben:

– Egy szerző egy művének használata esetén
SZERZŐ: i. m., Hivatkozott oldalak.

– Egy szerző több művének használata esetén
SZERZŐ (Évszám): Hivatkozott oldalak.

– Az előző lábjegyzetben hivatkozott irodalom másik szövegrésze esetében
Uo., Hivatkozott oldalak.

Minden esetben pontos irodalmi hivatkozást kérünk, megjelölve a kezdő és záró oldalszámot (tehát nem 230sq. formában), a kettő között gondolatjellel [-]. Kérjük, az oldalszámot csak abban az esetben egyértelműsítsék p. (pp.) betűkkel, ha az idézett mű jellegéből (katalógus, képkötet) következően egyébként nem volna világos, hogy oldalszámról van szó. Internetes hivatkozások esetén kérjük ellenőrizni, hogy az idézett oldal elérhető-e még, s kérjük a hivatkozás, illetve az ellenőrzés dátumát is feltüntetni.

Kérjük, klasszikus auktorok idézésénél ne alkalmazzanak kiskapitálist. Az auktorok nevét és műveik címét lehet a szakmában bevett rövidítésekkel külön magyarázat nélkül alkalmazni. Tudományos közéletünkben kevésbé ismert folyóiratok, sorozatok, kézikönyvek címét vagy ne rövidítve írják, vagy az irodalomjegyzék (illetve ennek hiányában a cikk) végéhez csatoljanak rövidítésjegyzéket.

Az idegen nyelvű, latin betűs kifejezéseket és idézeteket kérjük dőlt betűvel szedni, a görög, héber, kopt és szír idézeteket a megfelelő betűvel (más nyelvű szövegeket is szívesen látunk eredeti írásmóddal). Kérjük, hogy ne külön görög, héber stb. betűkészletet használjanak, hanem unicode betűket (ha egyes ékezetes betűket az alapbetűtípussal nem tudnak létrehozni, Palatino Linotype betűt ajánlunk). Dőlt betűs idézet elején és végén nem szükséges idézőjelet használni. Ha az idézet zárójelen belül szerepel, a zárójel is legyen dőlt.

A görög neveket a szerző szándéka szerint tudományos vagy magyaros (az Akadémiai Helyesírásnak megfelelő) átírásban, egy cikken belül következetesen kérjük. Kérjük, görög neveket – latin auktor idézését kivéve – ne írjanak át latinosan (pl. Achilles, Homerus).

Képek esetén a képaláírásokat a szöveg legvégén beszámozva kérjük megadni. A képeket ne ágyazzák be a dokumentumba, hanem külön képfájlban, a lehető leg-

nagyobb méretben és felbontásban (min. 1000x1000 pixel) küldjék, és a szövegben jelöljék meg, hová szerkesszük be azokat.

A tanulmányokhoz kérünk kb. 10 soros magyar és angol (vagy esetleg német, francia, olasz) nyelvű rezümét, valamint kulcsszavakat magyarul és angolul a cikkkel közös fájlban, a szöveg végén. Az angol nyelvű absztrakt előtt angolul is szerepeljen a cikk címe, a szerző nevével együtt. Kérjük, hogy szerzőink nevük mellett adják meg a következő információkat: születési év; tudományos fokozat; a tudományág, melynek művelőjeként a „Számunk szerzői” rovatban szeretnék magukat azonosítani; oktatási-kutatási hely. Recenziók esetében a recenzeált mű minden könyvészeti adatát kérjük a cikk címében, ill. alcímében megadni.

A korrektúrát a Word *Eszközök* menüjének *Változások követése* gombja alatt a *Módosítások elfogadása vagy elvetése* lehetőségénél, az *Elfogadja*, illetve *Elveti* gombokkal az adott helyen jelezve kérjük vissza.

Guidelines for Our Authors

Authors should submit Word files (written in a recent version of MSWord) to the email address <orpheusnoster@googlegroups.com>. Articles and essays should not normally exceed 40 000 characters (including spaces, notes), however The Editorial Board welcomes much shorter manuscripts, too. Book reviews should be between 5 000 and 10 000 characters in length.

The following general rules should be followed: text alignment is left and right justified (centered text); non-indented paragraphs; use as little formatting as possible, and italics where appropriate; do not add extra space between paragraphs; if using special fonts and characters, font file(s) and a copy of the manuscript in PDF format should be sent to the given email address. Main text: Times New Roman 12-point type; line spacing is 1.5. Footnotes: Times New Roman 10-point type; should not be separated by a full blank line; line spacing is single.

Use footnotes, not endnotes (i. e. eliminate from the main text unnecessary bibliographical data or parenthetical references to sources). Give complete bibliographical information the first time a work is referenced (opening and closing pages of an article, then the specific pages referred to, using the bare number only, no “p.” or “pp.”) and also give an individual footnote for each detail to be documented. Subsequent citations should use a short reference; decide on a standard or clear abbreviation for use after the first occurrence, but avoid complicated or ugly acronyms. The title of an article in journal or collection should be in single quotation marks. The title of a journal or book (including collections) should be in italics.

Cross-references should be avoided. References should not be necessarily gathered into a bibliography at the end of the manuscript. In that case the author’s name and the year of publication should be given in the subsequent mentions (in footnotes only).

Manuscript references include the location of documents, description and folio. Online references should include URL and followed by the date accessed in square brackets.

Quotations should be given within single quotes (use double quotes only inside single quotes). Longer ones of more than three lines should be indented as a separate paragraph without quotes. Foreign-language texts in Roman type should be in italics. For non-Roman texts (Greek, Hebrew, Coptic, Syrian, etc.) use Unicode fonts.

Figures (tables, illustrations, photos and other artworks) should not be embedded in the text, but submitted separately in JP(E)G or TIF format; properly cropped line drawings should have a resolution of at least 600 dots per inch, greyscale and colour of at least 300 dots per inch at their final size. Colour figures should be supplied in CMYK (not RGB) colours.

Put placeholders into the text to show where the image should appear. Type these placeholders on their own line, flush left, and bracketed (e.g., [Table 1]). Figure captions (with source information) should be numbered, for easy reference, and listed at the end of the document.

The manuscript should be followed by an abstract of 10 lines maximum (i.e. in the same document) in one of the following languages: English, German, French or Italian, and accompanied by some keywords, the Author's name, year of birth, academic degree, current or preferred discipline, and place of employment/research. In the case of book reviews the title should be followed by full bibliographic information.

Proofs will be sent via email to the Authors for checking. Changes to the text should be made by enabling Word's change-tracking mode (under the 'Review' tab), and by accepting or rejecting the Editor's modifications. Corrections should be returned to the Editorial email address.

A FOLYÓIRAT A KÖVETKEZŐ BOLTOKBAN KAPHATÓ:

L'Harmattan Könyvesbolt

Írók Boltja

Gondolat Könyvesház

Párbeszéd Könyvesbolt

ELTE TTK-TÁTK Hallgatói Bolt

Budapesti Teleki Téka

Pécsi Antik Kft. Könyvesboltja (Szent István Könyvesbolt)

ELTE Eötvös Kiadó jegyzetboltjai

Nyitott Műhely

Megrendelhető az orpheusnoster@googlegroups.com címen.

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

FÁBIÁN ZOLTÁN IMRE

Feltárás az el-Hoha domb déli oldalán a TT 184 számú sír (Nefermenu) körzetében
– 2015

VANNER SZANDRA

A folytonosság szerepe az egyiptomi királyideológiában

HEGYI DOLORES

Ki alapította Dura-Európost?

TURCSÁN-TÓTH ZSUZSANNA

Kiket melengetett Artemis Ephesia a „keblei” felett?

SZABÓ CSABA

Párbeszéd Róma isteneivel – A római vallások kutatásának jelenlegi állása és perspektívái

PATTANTYÚS MANGA

„Marmoribus albis de Carraria bonis et pulchris” – Néhány érdekes kikötés firenzei szobrászok márványszobrok készítésére kötött szerződéseiből

MOLNÁR DÁVID

Ioannes Pannonius levele: egy irodalmi vagy irodalomtörténeti fikció nyomában

